

Kinyilatkoztatás és az egyház (Cserhádi Mátyás fordítása James McCarthy cikkéről)

A római katolicizmus azt tanítja, hogy Jézus Krisztus a keresztyén vallást annak teljességében a tizenkét tanítványnak kijelentette. Azok majd a római katolikus egyházának püspökeire bízta. Ők az egyházi tanító hivatalt alkották, és elvileg a pápa és a püspökök a kinyilatkoztatás őrzői, tolmácsai, illetve tekintéllyel rendelkező tanítói is.

Az egyház a tanításait és gyakorlatait a pápára és a püspökökre mint a *hitnek szent letételére* hivatkozik. Ez azt mondja ki, hogy az apostolok két módon adták át a letéteményt a püspököknek. Az első a *leíratlan* mód, mint az apostolok prédikációja, vezetése, imádságai és istentisztelete. Az egyház a Krisztustól kapott és a tanítványoknak továbbadott kinyilatkoztatás leíratlan részét *hagyománynak* nevezik. A kinyilatkoztatás másik útja az *írásos* forma. A Szentlélek a szentírókra szállt, hogy a hitletéteményének egy részét leírják, ami a Szentírás lett. Ezek az Újszövetség iratai.

Az egyház így *Isten szavát* mind az írásban, mind a hagyományban jelöli meg. Együtt ez a kettő a teljes szent hitletéteményt összefoglalják, és az egyháznak "a hit legfelsőbb mércéje".ⁱ

A kinyilatkoztatásnak ezen magyarázata egyesek számára kielégítőnek tűnhet, különösen akkor amikor Róma azt állítja, hogy a hagyomány nem több mint az apostolok példamutatása és imádságai. Az egyház még a Szentírást is idézi ennek alátámasztására. Például: "So then, brethren, stand firm and hold to the traditions which you were taught, whether by word of mouth or by letter from us." (2Tessz. 2,15)

De figyeljük meg pontosabban, hogy mit ért a római katolikus egyház a hagyomány alatt, és azt látjuk, hogy vajmi kevés köze van a "hagyományhoz", amint erről Pál beszél a 2Tessz. 2,15-ben. Ott Pál a kortársaihoz ír, olyan keresztyéneknek, akik Tesszalonikiben élnek, akiket ő maga személyesen tanított. Azt parancsolja, hogy ragaszkodjanak ahhoz a "hagyományhoz", amit *tőle kaptak*. A görög nyelvben a "hagyomány" olyasvalami, amit *átadtak*. Pál azért használja ezt a szót, hogy jelezze, hogy ezek a tanítások nem tőle eredeztek. Egyszerűen azt adta tovább amit az Úrtól kapott. Ez igaz arra a két másik ígére amit a római katolikus egyház idézni szokott a hagyományról szóló nézeteinek alátámasztására: ezek az 1Kor. 11,2 és a 2 Tessz. 3,6. Ezek az igeversek szintén olyan igazságokról szólnak, amelyeket Pál egyszerűen továbbadott a Tesszalonikabeli és Korintusbeli keresztyéneknek.

Ez az, amit a római katolikus egyház hagyománynak nevez? Semmiképpen sem. A katolikus hagyomány nem egyenlő Pál tanításaival, mintha azok fel lettek volna véve egy első századbéli hangfelvevőgépre. És még nem is első kézből való leírása az apostolok prédikációiról, vezetéséről, illetve istentiszteletéről.

De akkor mi is a római katolikus hagyomány? Ez nehéz megmondani. Olybá tűnik olykor, hogy az egyház szándékosan homályba fedi annak jelentését. Róma elég világosan arról beszél, hogy a hagyomány az apostolok leíratlan tanítása. De a forrás,

amint ezt az egyház jól tudja, ez nem a kérdés. Az *átadás* – ahogyan az apostolok ezt a tanítást több mint 20 évszázadon keresztül csorbítás nélkül átadták – ez a fontos kérdés. Hogyan történt mindez? Hol székel éppen most a szent letéteménynek ezen íratlan formája? És hogyan is lehetséges különválasztani az eredeti apostoli szájhagyományt azoktól a tanításoktól és gyakorlatoktól, amelyeket később hozzátettek? Ezekkel a kérdésekkel fel lehet fedni a római katolikus hagyomány igazi voltát.

Amikor az átadás kérdéséről van szó, Róma jóval kevésbé határozott, csak annyit mond, hogy a válasz általában római katolikus egyházban rejlik, de különösen a tanítói hivatalban. Azt állítja, hogy az egyház az a jármű, amely által a hagyomány átadódik, a meghamisítástól megőrződik, az a hely ahol ma lakozást vesz, és a legfelsőbb tekintély ami meghatározza, hogy mi is a hagyomány. Valóban, az egyháznak a kinyilatkoztatásról alkotott felfogása annyira elválaszthatatlan a saját magáról alkotott felfogása, hogy a kettőt egymástól nem lehet elválasztani. A második vatikáni zsinat szerint “a szenthagyomány és az egyházi tanítói hivatal olyannyira összefüggenek egymással, hogy az egyik nem tud megállni a másik nélkül.”ⁱⁱⁱ

Ha meg akarjuk érteni, mit is ért az egyház a hagyományról alkotott felfogása alatt, nem úgy kell felfogni, mint olyasvalami, amit a kezébe tudsz venni és elolvasni. Még ma is, a hagyomány *leíratlan* formában van jelen; nincsen leírva könyvekben. Lehet, hogy valamiképpen *kifejezésre jut*, mint a korai keresztyének írásaiban, akiket “egyházatyáknak” nevezünk. Az egyház beszél más a hagyományról szóló “tanukról”, mint a korai hitvallások, ősi liturgiák, emlékművek feliratai, vagy bizonyos zsinatok és tanácsok dokumentumai. Ezek bizonyos doktrínákat illetve gyakorlatokat határozhatnak meg, de ezek maguk nem alkotják a hagyományt. Továbbá a hagyomány nem is egyenlő azzal, hogy történészek és archeológusok kutatást végeznek, hogy ezzel összeállítsák a korai egyház hitét. A római katolikus hagyomány nem egyenlő ezek közül egyik dologgal sem.

Ha valaki meg akarja érteni miről szól a hagyomány, akkor az egyházhoz kell menni, Róma szerint, mivel a hagyomány az egyházban lakozik. Ez egy élő dolog, ami egyenlő a *katolikus emberek élettapasztataival*. A *katolikus egyház katekizmus*a azt állítja, hogy a kinyilatkoztatás “elsősorban az egyház szívébe van írva, mintsem dokumentumokba.”ⁱⁱⁱⁱ A katolikus teológusok úgy beszélnek a hagyományról, mint “az ige folyamatos lakozása a hívők szívében”^{iv}, vagy “az életnek és igazságnak olyan árama ami Istentől származik és Krisztuson és az apostolokon keresztül az utolsó hívőig is eljut, aki a hitvallását és katekizmusát megtanulja.”^v És mivel a hagyomány csakis az egyházban lakozik, csak az “élő egyházi tanítói hivatala”, a papa és Róma püspökei határozhatják meg azt tévedhetetlen módon.

A római katolikus egyháznak a leíratlan isteni kinyilatkoztatásnak ezen felfogása a Szentírástól teljesen idegen. A Biblia ilyet sehol sem tanít. Jézus az írásról mondta, hogy az az Isten szava (Jn. 10,35), de nem a hagyomány. Ennek ellenére a zsidókat azért korholta, mivel ők a saját hagyományaikat Isten írott szavának a szintjére emelték (Mk. 7,1-3). Róma pont ugyanezt tette a saját hagyományával. Róma püspökei szerint: “mind a Szentírást, mind a hagyományt hasonló odaadó és tisztelő érzésekkel kell fogadni.”^{vi}

Az egyház nem törődik azzal, hogy a hagyományát nem lehet a Szentírásban megtalálni. Arra emlékezteti ellenfeleit, hogy egy hittételnek nem feltétlenül szükséges benne lennie a Szentírásban ahhoz, hogy az egyház dogmájává válhatna. A második vatikáni zsinat szerint “az egyház a kinyilatkoztatott dolgokról nem pusztán a Szentírásból meríti.”^{vii} A *katolikus egyház katekizmusa* azt mondja, hogy “nem a könyvnek a vallása”^{viii} A római katolicizmus szerint hittételeket és a gyakorlatot a hagyományból lehet meghatározni. Ez természetesen azt jelenti, hogy a hagyományról alkotott felfogását nem szükséges a Szentírásból bizonyítani. Az egyházi tanítói hivatal ezt olyan kinyilatkoztatásra alapozhatja, ami miből is származik? Úgy van, a hagyományból!

Ilyen öngazolás természetesen értelmetlen körkörös érvelés. Értelmetlen akkor, ha valaki nem akarja elfogadni az egyházi tanítóhivatalnak a tévedhetetlenségre vonatkozó állításait. Ebben az értelemben Róma sosem tévedhet. A tévedhetetlenség dogmáját azonban nem lehet a Szentírásban megtalálni. Így tehát Rómának a kinyilatkoztatás másik forrásából kell meríteni, ami tulajdonképpen micsoda? Igen, ismét a hagyomány! És megint ott vagyunk ahonnan kiindultunk, még egyszer leírva ezt a kört.^{ix}

A végső szó az, hogy a hagyomány mind az, amit a római katolikus annak mond. Egy olyan üres csekk, amit a római katolikus azzal tölt ki, amivel csak akar. A római katolikus egyháznak olyan tanításai amelyek nagyrészt vagy teljes egészében a hagyományra épülnek például az, hogy a purgatórium egy olyan hely ahol ideiglenesen szenvedni lehet a bűnökért, a hét szentségnek a kegyelemhez szükséges volta, az eukarisztia imádata, Róma püspökének legfelsőbb tekintélye és tévedhetetlensége, Mária tisztelete/imádata, Mária szűztől való születése és mennybemenetele.

A római katolicizmusban ha a papa és a püspökök azt állítják hogy egy bizonyos hittétel vagy gyakorlat része a hit szent letéteményéhez, senki nem ellenkezhet. A Szentírásban megtalálható ellenérveket sem lehet figyelembe venni, mivel a római katolicizmus szerint csak az egyház határozhatja meg a Szentírás jelentését. Róma azt állítja, hogy “a szentírást az egyház élő hagyománya fényében kell olvasni”^x A hagyomány a Szentírás értelmezéséhez tartja a kulcsot, és az egyházi tanítói hivatal a kezében tartja ezt a kulcsot. Az egyház azt mondja ki, hogy a Szentírás értelmezése “legvégső soron az egyház ítéletére van bízva”^{xi} [és nem a Szentlélekére – ford. megj.]

Jegyzetek:

i. a második vatikáni zsinat, “az istenti kinyilatkoztatásról szóló dogmatikai konstitúció”, 21.

ii. Ugyanott, 10., vagy lásd *a katolikus egyház katekizmusa*, 95.

iii. *a katolikus egyház katekizmusa*, 113.

iv. A német püspökök konferenciája, *az egyház hitvallása* (San Francisco, CA: Ignatius Press, 1987), 45. o., J. A. Mohlert idézve. Lásd a második vatikáni zsinatnak a “az istenti kinyilatkoztatásról szóló dogmatikai konstitúció” (8.) c. dokumentumát, valamint a

tridenti zsinatot, 4. gyűlését, “Első dekrétum: a szent könyvek és apostoli hagyomány elfogadása”

v. Jean Bainvel, *The Catholic Encyclopedia* (New York, NY: Robert Appleton Co., 1912), "Tradition," vol. 15, 9. o.

vi. második vatikáni zsinat, “az isteni kinyilatkoztatásról szóló dogmatikai konstitúció” 9.

vii. Ugyanott.

viii. *a katolikus egyház katekizmus*a, 108., a második vatikáni zsinatot idézve, “az isteni kinyilatkoztatásról szóló dogmatikai konstitúció” 11.

ix. Egyesek azzal vádolják a keresztyéneket amikor azt állítják, hogy a Szentírás a legfelsőbb tekintély.

Számos ok van arra nézve, hogy hinnünk kell azt, hogy a Szentírásnak isteni ihletése és tekintélye van. Amint már bemutattuk, Jézus Krisztus az, Aki meghatározza a Bibliát, mint az igazságnak a legfelsőbb tekintélye és Isten igéje. Az érv a következő: Maga a szöveg és a történelmi bizonyítékok mutatják, hogy az Újszövetség hiteles dokumentum. Az Újszövetségben Jézus Krisztus életére és tanítására vonatkozó leírások találhatók. Ezek elegendő bizonyítékkal szolgálnak arra nézve, hogy Jézus Krisztus az Isten Fia. Jézus Krisztus mint az Isten Fia tévedhetetlen tekintély. Azt tanította, hogy a Szentírás Isten szava. Isten szavaként a Biblia tévedhetetlen, a legfelsőbb tekintéllyel rendelkezik, és teljesen megbízható.

x. *a katolikus egyház katekizmus*a, 113.

xi. *ugyanott*, 119., idézve a második vatikáni zsinatból, “az isteni kinyilatkoztatásról szóló dogmatikai konstitúció” 12.